

Powołanie ludu Bożego

Istotnym elementem biblijnego objawienia jest powołanie ludu Bożego, tym samym teologia powołania, występująca zarówno w księgach Starego, jak i Nowego Testamentu. Podstawowym dogmatem Starego Testamentu jest wiara Izraela w swój wybór na lud Pana. W księgach Starego Przymierza powtarza się w różnych formach i odmianach sformułowanie: JAHWE jest Bogiem Izraela, Izrael zaś wybranym i umiłowanym ludem JAHWE (por. 2 Mż 6,7; 3 Mż 26,12; 5 Mż 29,12; Jr 7,23; 11,4; Ez 11,20; Oz 2,25). W podstawowych nurtach tradycji Nowego Testamentu, a mianowicie synoptycznej, Pawłowej i Janowej, spotykamy się również z rozważaniami na temat historycznego Izraela i ludu Nowego Przymierza.

I

Ze starotestamentową myślą o wyborze Izraela na lud Pana, genetycznie związana jest idea przymierza Boga z protoplastą narodu wybranego, Abrahamem oraz przymierza synajskiego z ludem, który pod przewodnictwem Mojżesza podążał w kierunku Ziemi Obiecanej. Myśl o wyborze i powołaniu Izraela przez Boga była tak głęboko zakorzeniona w religijnej świadomości potomków Jakuba, że tylko konkretne działanie JAHWE w historii mogło znaleźć się u podstawy wiary o szczególnym wyborze i posłannictwie Izraela. Wiara ta nieustannie pogłębiana przez zbawcze wydarzenia w dziejach Izraela oraz profetyczną reinterpretację określonych aktów zbawczych Boga, pozwoliła przetrwać niewiele znaczącemu narodowi, jakim był Izrael, wszystkie klęski i doświadczenia na politycznej arenie starożytnego świata.

Idea wyboru i powołania zakłada przedmiot i podmiot wyboru. **Wybierającym i powołującym w Starym Testamencie był zawsze Bóg, wy-**

branym zaś konkretne osoby, przede wszystkim Izrael. Powołanie Izraela na lud Pana było wynikiem wolnego i suwerennego aktu woli Bożej, w wyniku którego potomkowie Jakuba stali się ludem (*am*). Pierwotnie hebrajskie słowo '*am*' oznaczało krewnych, krąg ludzi używających wspólnego języka, zamieszkujących określone terytorium i pielęgnujących jednakowe obyczaje. Pochodziło więc ze słownika pojęć etnicznych. Bardzo wczesnie jednak nabrało znaczenia sakralnego i zastosowane zostało na określenie Izraela, jako szczególnej własności JAHWE.

Księgą biblijną Starego Testamentu, zawierającą przemyślane i dojrzałe sformułowania na temat idei wyboru i powołania Izraela na lud JAHWE, jest 5. księga Mojżeszowa, która napisana została prawdopodobnie około 650 roku przed naszą erą. Teologia ludu Bożego Deuteronomisty, autora 5. księgi Mojżeszowej, wyprzedzała wiara w wybór Izraela na lud Pana. Deuteronomista dokonał reinterpretacji przymierza synajskiego, scharakteryzował przywileje i cechy Izraela, jako wyłącznej własności Pana.

Podstawowym tekstem Starego Testamentu przedstawiającym ogłoszenie woli i decyzji Jahwe wobec Izraela, podążającego z Egiptu do Kanaanu, jest relacja zawarta w 2. księdze Mojżeszowej, w 19. rozdziale, począwszy od 3 do 8 wiersza. Warunki postawione przez Boga ludowi izraelskiemu zawarte są w słowach: „jeśli pilnie słuchać będziecie głosu mojego i przestrzegać mojego przymierza” (2 Mż 19,5a). Jednak centralnym fragmentem relacji wyboru i powołania Izraela na lud wybrany, są słowa zawarte w drugiej części wiersza 5. oraz w wierszu 6: „Będziecie szczególną moją własnością (*segulah*) pośród wszystkich narodów, bo moja jest cała ziemia. A wy będziecie mi królestwem kapłańskim (*kohanim mameleket*) i narodem świętym (*goi kadosz*)”. Wybór i powołanie jest łaską. Ale z nią związane jest konkretne zadanie. Izrael, jako szczególna własność Pana, miał być królestwem kapłańskim, narodem świętym, a więc ludem wydzielonym i wyłączonym z reszty oraz przeznaczonym do szczególnej służby

przed obliczem Bożym. Z powołaniem związane jest zadanie. Izrael z chwilą powołania nie mógł już dysponować sobą według własnego uznania. Jego drogi odtąd miały być drogami Bożymi. Całkowicie został podporządkowany Bogu i służyć miał realizacji Jego planów.

II

Nowy Testament nie mówi o absolutnym odrzuceniu Izraela z powodu nieposłuszeństwa woli Bożej i braku wiary w Jezusa Chrystusa. Apostoł Paweł pisał: „Nie odrzucił Bóg ludu swojego, który uprzednio upatrywał sobie ... Ale co mówi wyrocznia Boża? Zostawiłem sobie siedem tysięcy mężów, którzy nie zgięli kolan przed Baalem. Podobnie i obecnie pozostała reszta według wyboru łaski” (Rz 11,2.4.5; por. 11,22-25.29). Autor Listu do Efezjan roztacza przed nami obraz odnowionego ludu Bożego, Chrystusowego Kościoła, jako budowli, której kamieniem węgielnym jest sam Chrystus. „On zniósł zakon przykazań i przepisów, aby czyniąc pokój, stworzyć w sobie samym z dwóch jednego nowego człowieka, i pojednać obydwóch z Bogiem w jednym ciele przez krzyż, zniweczywszy na nim nieprzyjaźń” (Ef 2,15-16).

Apostolskie chrześcijaństwo było głęboko przekonane, że jest nowym, bądź odnowionym ludem Bożym. W rozumieniu autorów nowotestamentowych, pomiędzy tymi dwoma pojęciami: nowy, bądź odnowiony lud, nie ma większej różnicy. W myśleniu biblijnym rzecz odnowiona jest obiektem nowym. Apostolskie chrześcijaństwo, aby udokumentować swoje przeświadczenie, odwoływało się do gestów i słów Jezusa. Chociaż każdy z ewangelistów czynił to w nieco odmienny sposób, to jednak z ewangelii wynika, że Jezus świadomie dążył do ukonstytuowania eschatologicznego ludu Bożego, którego obraz został nakreślony przez starotestamentowych proroków, a figurą był historyczny Izrael.

Powołanie dwunastu apostołów odczytujemy jako działanie Jezusa, mające na celu położenie fundamentu pod Kościół, odnowiony lud Boży. Wybór dwunastu jest wydarzeniem historycznym, które miało miejsce przed zmartwychwstaniem Jezusa. Liczba 'dwanaście' jest świadomie użytym znakiem. Nawiązuje ona do liczby patriarchów i pokoleń izraelskich. **Dwunastu apostołów – to pierwociny odnowionego ludu, wybrana reszta Izraela, której Pan – według proroków – okazać miał zmiłowanie. Ona miała dać początek nowego ludu wybranego.** Ewangelista Mateusz umieszcza powołanie Dwunastu po słowach Jezusa: „Żniwo wprawdzie wielkie, ale robotników mało” (Mt 14,10), a więc w kontekście eschatologicznym. Żniwa są symbolem końca czasów.

W Ewangelii Łukasza spotykamy się z relacją rozesłania przez Jezusa siedemdziesięciu uczniów (Łk 10,1-12). Rozesłanie suponuje uprzednie powołanie. W liczbie 'siedemdziesiąt' upatrywać należy aluzję do siedemdziesięciu narodów (1 Mż 10,1 nn), a więc symbolu całej ludzkości oraz do liczby potomków Jakuba, którzy dali początek Izraela w Egipcie (2 Mż 1,5).

Jak w historii potomków Jakuba centralnym i fundamentalnym wydarzeniem było zawarcie przymierza, tak też nie inaczej jest w dziejach nowego ludu Bożego. Gesty i słowa Jezusa podczas ostatniej wieczerzy paschalnej z uczniami (Mt 26,26-29; Mk 14,22-25; Łk 22,17-20), szczególnie według relacji Marka i Mateusza, nawiązują do słów Mojżesza, pośrednika Starego Przymierza: „Oto krew przymierza, które Pan zawarł z wami na podstawie wszystkich tych słów” (2 Mż 24,8) oraz proroctwa Zachariasza, stojącego w ścisłym związku z tymi słowami (Za 9,11). Chrystus podczas ostatniej wieczerzy celowo nawiązał do gestów i słów Mojżesza, wypowiedzianych w czasie zawarcia przymierza JAHWE z Izraelem na pustyni. Mojżesz polecił wtedy wznieść dwanaście słupów kamiennych, symbolizujących dwanaście pokoleń izraelskich. Część krwi cielców złożonych w ofierze wylał na ołtarz, być może także na owe pomniki kamienne, pozostałą

zaś częścią pokropił zgromadzony lud (1 Mż 24). W czasie uczty paschalnej, obchodzonej na pamiątkę wyjścia Izraela z Egiptu, Jezus nie pokropił swoją krwią uczniów, lecz nią ich napoił, aby przez nią mieli doskonałą społeczność z krwią Nowego Przymierza. Przynależność do nowego ludu Pana nie jest więc zewnętrzna, jak było to w wypadku historycznego Izraela, lecz wewnętrzna.

Powołanie ludu Pana, Kościoła Bożego, nastąpiło aktem suwerennej woli Syna Bożego, Pośrednika Nowego Przymierza. Uczniowie nie zgłosili akcesu przynależności do tego ludu. Pan Jezus powiedział: „Nie wyście mnie wybrali, ale Ja was wybrałem, i przeznaczyłem was, abyście szli i owoc wydali, i aby owoc wasz był trwały” (J 15,16). Powołanie uczniów Pana, podobnie jak w wypadku powołania Izraela, związane zostało z wolą Głowy tego ludu. Lud Pana zobowiązany został do przynoszenia owoców wiary. „Wy jesteście solą ziemi... Wy jesteście światłością świata ... Nie zapalają też światła i nie stawiają jego pod korcem, lecz na świeczniku i świeci wszystkim, którzy są w domu” (Mt 5,13a.14a.15). Istotnym i ważnym elementem powołania jest postanie do świata. Powołanie jest zawsze powołaniem „z”, jak również powołaniem „do”.